

Carrer del Carme

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer del Carme, s/n.
Alçada: 208, en el punt més alt del carrer

Coordenades:

Latitud: 41.440007947109
Longitud: 1.8670213222504
UTM Est (X): 405350
UTM Nord (Y): 4588224

Classificació

Número de fitxa: 08091 - 157
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Carrer molt transformat, en el que bona part dels edificis potencialment interessants des d'un punt de vista patrimonial han desaparegut.

Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immoble / 8400-I
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari: Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2639
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Gelida

Descripció

El carrer del Carme el podríem dividir en dues meitats. El primer tram, estret i amb un pendent important des del seu inici a l'avinguda Vicenç Perelló correspon a un tipus de carrer propi de la Gelida de primera meitat del segle XIX abans del creixement urbanístic fruit de l'auge de l'estiueig al poble. Característic d'edificis de comparet amb planta baixa i pis o dos pisos a banda i banda una mica segons els casos. Correspon al tipus d'edifici de factura popular i tradicional d'una concentració de poble més o menys agrícola que reflecteix els patrons de desenvolupament urbà característics del segle XVIII i XIX, on els habitatges es disposaven de manera compacta per aprofitar l'espai disponible de forma eficient.

L'edifici que millor exemplifica aquest tram de carrer, és el número 7, cal Valxorco o cal Barriendos. En el que podem veure un bon exemple d'edifici d'entre mitgeres de planta baixa amb un portal en un costat de l'eix central fet amb brancals de pedra ben treballats i arc rebaixat de maó. L'arrebossat de la façana no permet veure el parament, que s'intueix també de pedra. Al primer pis un balcó amb barana de forja lleugerament bombada i una petita finestra quadrangular, que possiblement coincideix amb el menjador de l'habitatge. Al segon pis, hi observem una eixida amb doble arcada, també rebaixada i decorada amb una imposta feta amb doble maó esgraonat.

El segon tram de carrer a partir de l'obertura de l'avinguda Colomer, fins al carrer del Sol, és un tram descendent més suau que sorgeix a partir de l'eixamplament urbà i la influència del món de l'estiueig, clarament marcat, per donar accés a l'avinguda Colomer des del carrer del Sol, paradigma de l'urbanisme d'estiueig a Gelida. El carrer ample va permetre la construcció d'algunes cases modernistes amb aparença de planta baixa com el número 36, Cal Roset, el qual té l'accés principal pel carrer Sol sent un edifici de 2 pisos o la desapareguda casa Faustino Gibert, projectada i construïda per Mariano Mas i Civil.

En aquest tram, l'edifici més exemplificatiu és el número 36, cal Roset, d'estil modernista, ressalta pel frontal decorat amb uns gerros amb garlandes a tall de pinacles. La resta de façana, que sembla de planta baixa per la posició de l'edifici entre els carrers del Sol i Carme, mostra una porta i finestres quadrangulares sense ornamentació.

Història

Tal com s'ha esmentat, el tram més antic del carrer correspon al tipus d'edifici de factura popular i tradicional d'una concentració de poble més o menys agrícola que reflecteix els patrons de desenvolupament urbà característics del segle XVIII i XIX, on els habitatges es disposaven de manera compacta per aprofitar l'espai disponible de forma eficient. De fet, el carrer del Carme a mitjan segle XIX, només tenia aixecades, al seu tram sud les sis primeres edificacions, segons apunta Joan Rosselló (2011).

Actualment, aquest carrer ha estat molt transformat i moltes de les cases originals han estat substituïdes a la segona meitat del segle XX per edificis contemporanis. En algunes d'elles, hi havia elements interessants, com els plafons ceràmics com l'existent al núm. 1, en el que es podia veure un plafó de la Verge del Carme, del segle XIX, ara substituït per un de contemporani.

Originalment conegut com a carrer de les Banyes, en referència als corrals de cabres que abastien aquesta zona, el carrer té les seves arrels en l'antic camí de Cal Santfí. En els seus inicis, aquest espai era ocupat per cases de pagès i corrals de cabrers, abans de desenvolupar-se com una via urbana vital que connectava el nucli central de Gelida amb l'avinguda Colomer, una zona que més tard esdevindria un lloc d'habitatges de segona residència. El carrer, doncs, evoca a la transformació des de les modestes cases de pagès fins a les construccions més elegants d'estiueig que advoquen a la vida urbana moderna, aquest carrer ens ofereix una mostra molt diversa de la història local.

Les cases de comparets són la tipologia de les més antigues, que es pot considerar "urbana" ubicada a Gelida. La podem trobar en carrers principals de finals del segle XVIII o principis del XIX. Es caracteritzen per alineacions d'edificis de planta baixa i pis, generalment, que estan de costat i perpendiculars al carrer. Són plantes generalment allargades amb patis posteriors. A la planta baixa s'hi ubicava el cup i s'hi podia guardar el carro. Podia disposar de celler soterrat, i al pis hi havia les dependències de l'habitatge, cuina, etc. L'ús d'aquesta tipologia és d'un entorn agrícola, i també és present als nuclis i agrupacions de cases fora de Gelida.

Tal com recull Mercè Carafí, alguns dels noms de les cases del primer tram del carrer del Carme a principis del segle XX eren el corral on guardava les cabres Joan Ollé de Cal Jan, Cal Redi, cal Dagà (eren boters), cal Tordo, o cal Pepus, en el que hi havia hagut una petita escola a la planta superior, a finals del s. XIX. També Cal Cabrer, cal Xillonguet, cal Vallxorco o Barriendos, on hi havia viscut un dels escombriaires del poble a principis del segle XX. Així mateix, cal Pinyola o cal Vallsminga.

Bibliografia

BONCOMPTE, Conxita (2022). " Els plafons de santoral gelidencs: més enllà de la protecció divina". Programa de Festa Major, pp. 84-91.

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). Gelida. Retrats d'un temps. Andana Edicions.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)
[Programa de Festa Major 2022](#)

